

**VIVERE!
VINCERE!
CREARE!**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Вища Школа Управління і Адміністрації в Ополе (Польща)
Люблянський університет (Республіка Словенія)
Вища Лінгвістична Школа в Ченстохові (Польща)
Державна Вища професійна школа Хелм (Польща)
Університет Humanitas (WSH) в Сосновці (Польща)
Стамбульський університет імені Сабахатина Заїма
(Туреччина)
Український державний університет імені Михайла
Драгоманова, м.Київ
Криворізький державний педагогічний університет
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Національний транспортний університет
Громадська організація «Ліга соціальних працівників»
Благодійна організація «Благодійний фонд “Незалежна
країна”»
Інститут проблем виховання НАПН України

ЗБІРНИК ПРАЦЬ УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ

Міжнародної науково-практичної конференції
«ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ»

в рамках V Міжнародного симпозиуму
СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ДИСКУРС
ГЛОБАЛІЗОВАНОГО СВІТУ:
НАУКА, ОСВІТА, КОМУНІКАЦІЯ
16 березня – 18 травня 2023 р.

Київ 2023

УДК 364:316.422(082)

*Рекомендовано до друку на засіданні кафедри соціальних технологій
Національного авіаційного університету Факультету лінгвістики та
соціальних технологій (протокол №2 від 15 березня 2023 року).*

*Схвалено до друку Вченою радою Факультету лінгвістики та соціальних
комунікацій (протокол № 2 від 16 березня 2023 року)*

Інноваційні методи та технології підготовки фахівців соціальної сфери: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м.Київ, 22 березня 2023 р.) / [ред.кол.: О.М.Котикова, М.І.Радченко, І.В.Прожога та ін.]; Національний авіаційний університет. – К.: НАУ, 2023. – 139с.

У збірнику подані матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційні методи та технології підготовки фахівців соціальної сфери», яка відбулася 22 березня 2023 року в Національному авіаційному університеті. На конференції були розглянуті актуальні проблеми інноваційних підходів до реабілітації та соціалізації дітей з особливими потребами; роль фахівця соціальної роботи в контексті інноваційних освітніх змін; виклики та перспективи при підготовці фахівців до соціальної роботи в громаді; використання коучингових технологій у підготовці майбутніх соціальних працівників.

Для викладачів, науковців, молодих дослідників, фахівців соціальної сфери.

УДК 364:316.422(082)

© НАУ, 2023

взаємодії командою різних фахівців, органів, установ для досягнення загальних цілей щодо поліпшення якості життя клієнта, захисту його інтересів і прав.

Анастасія ТУРГЕНЄВА

*Кандидат педагогічних наук, доцент,
Бердянський державний педагогічний університет, м. Бердянськ
(тимчасово переміщений до м. Запоріжжя)*

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В ОСВІТІ

У ситуації зростаючої динаміки соціально-економічних процесів у соціальні ризики залучається дедалі більше людей, у зв'язку з чим актуальним для країни стає пошук шляхів вирішення проблем тих, які перебувають у важкій життєвій ситуації. Україна націлена на підтримку кожного члена суспільства з акцентом на вразливі групи з метою забезпечення гідного рівня їхнього життя, зменшення соціальної напруженості у суспільстві.

Необхідність надання соціальних послуг широкого спектру та високої якості у ситуації обмеженості бюджетних ресурсів робить необхідним для держави залучення додаткових джерел для підтримки стабільності у соціальній сфері. Таким джерелом є соціальне підприємництво, яке є додатковим ресурсом забезпечення соціальної підтримки та захисту за рахунок досягнення позитивного соціального ефекту, що виникає на основі використання інновацій та фінансової стійкості. При цьому вирішення питань соціальної сфери залишається за державними органами, а соціальні підприємства є учасниками, які створюють соціальні блага. Таким чином, соціальним підприємствам надається можливість проявляти у своїй діяльності соціальну орієнтованість.

У цьому контексті особливого значення набуває дослідження, спрямоване на вивчення соціального підприємництва як інноваційного напрямку розвитку системи надання соціальних послуг.

Завдання дослідження:

1. Розкрити сутність соціального підприємництва.
2. Проаналізувати законодавчі аспекти соціального підприємництва.
3. З'ясувати стан розвитку соціального підприємництва в освіті.

Феномен соціального підприємництва, аспекти його функціонування і умови розвитку досліджуються як українськими, так і зарубіжними вченими. Важливий внесок у розробку теоретичних аспектів (поняття, сутності, класифікації, моделей) внесли вчені С. Алворд, Б. Дрейтон, П. Друкер, Дж. Майр, Дж. Макклурга, І. Марті, Ж. Сей, Й. Шумпетер та інші. Проблеми соціального підприємництва та дослідження соціальних аспектів підприємництва знайшли своє висвітлення та відображення в працях дослідників і, зокрема В. Боброва, З. Галушки, О. Кіреєвої, Г. Осовська, Д. Розенберга, О. Сандакова, В. Удодової, Е. Уткіна, В. Шаповал.

На основі аналізу теоретичних джерел можна констатувати, що соціальне підприємництво визначається як діяльність, що забезпечує рішення соціальних, культурних або екологічних проблем бізнесовими методами. Воно є специфічною діяльністю, яка знаходиться на перетині сфер діяльності трьох секторів національної економіки: бізнес-сектору, державного та третього сектору (І. Новик, 2022).

Соціальне підприємництво може стати відповідним дієвим інструментом як для окремих соціальних працівників в громадах, так і для досягнення впливу трансформаційних змін у соціальній політиці та практиці соціальної роботи на міжнародному, регіональному і національному рівнях (Т. Миськевич, 2019).

Також за результатами аналізу української практики законодавчого регулювання соціального підприємництва нами було з'ясовано, що чинне українське правове середовище

дозволяє здійснювати соціально-підприємницьку діяльність у таких організаційно-правових формах: організації громадянського суспільства, підприємницькі суб'єкти приватного права та через укладання договорів про спільну діяльність суб'єктів різних організаційно-правових форм. Але під час ухвалення рішення щодо створення соціального підприємства та обрання його організаційно-правової форми важливо брати до уваги такі основні критерії: зобов'язання дотримуватися соціальної місії; стабільність місії; прозорість бізнес-діяльності; податкові переваги; засоби фінансування; витрати та зусилля для створення; розширення бізнесу; корпоративне управління; сигнальний ефект (І. Каменко, 2020).

З'ясовано стан розвитку соціального підприємництва в Україні, а саме в галузі дошкільної освіти. Приватні заклади дошкільної освіти є соціальним підприємництвом, оскільки відповідають критеріям феномена, володіючи новаторськими ідеями, здатністю до самоокупності, організаційною автономністю, яка закріплює самостійність у вирішенні проблем організаційного розвитку. Однак проблеми, пов'язані зі становленням законодавчої бази в галузі соціального підприємництва, дозволяють визначати причетність підприємства до цього феномену завдяки самоідентифікації підприємця.

Дослідження проводилося серед керівників приватних закладів дошкільної освіти м. Дніпра та складалося з блоків: вступні питання про поняття «соціальне підприємство»; діяльність підприємства і його інноваційність; економічна ефективність бізнесу; потреба у державній підтримці; соціальні зв'язки.

За результатами дослідження серед керівників приватних закладів дошкільної освіти можна зробити такі висновки:

– Більшість керівників вважають себе соціальними підприємцями, чітко розуміють особливості їх діяльності. Серед основних мотивів, які спонукали зайнятися соціальним підприємництвом, керівники називають прагнення забезпечити дошкільну освіту власних дітей, бажання самореалізації, особисте прагнення до зміни соціальної реальності, впровадження соціальних інновацій, вирішення соціальних проблем.

– Інноваційність, як одна зі складових соціального підприємництва, серед керівників не є широкомасштабним явищем. Здебільшого інноваційність проявляється в створенні нових послуг.

– Економічна сторона соціального підприємництва відображає економічну обстановку в країні. Нині керівники зіткнулися з деякими труднощами, в тому числі з нездатністю відкриття філій підприємства.

– Здебільшого керівники приватних закладів не прагнуть до взаємодії з органами місцевого самоврядування.

Всі учасники дослідження тією чи іншою мірою знають інших керівників приватних закладів дошкільної освіти. Слід зазначити, питання було поставлене про зв'язки саме з соціальними підприємцями, проте всі респонденти розглянули в цій ролі своїх колег, «інших керівників приватних закладів дошкільної освіти», що повертає нас до твердження про відсутність єдиного трактування поняття «соціальне підприємство».

Поліна ФЕСОВЕЦЬ
Національний Авіаційний Університет, м.Київ
Марина РАДЧЕНКО,
кандидат психологічних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА З НЕПОВНИМИ СІМ'ЯМИ

Дитячо-батьківські взаємини вважаються одним з головних чинників розвитку особистості. Повноцінний розвиток особистості дитини в сім'ї можливий при сприятливих умовах, які в свою чергу, залежать від типу дитячо-батьківських відносин, що склався в сім'ї.